

A Győri Ítéltábla dr... pártfogó ügyvéd (...) által képviselt felperes neve (...) felperesnek dr... jogi előadó (...) által képviselt I.rendű alperes neve (...) I.r., az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztálya (fél címe 3, ügyintéző: ...) által képviselt (...) II.r. alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt a Szombathelyi Törvényszék előtt folyamatba tett perében Szombathelyen, 2017. szeptember 1. napján 7.P.20.211/2017/23/I. szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 26.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A fellebbezési illetéket és dr. ... felperesi pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díját az állam viseli.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A ...i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya által .../2011.bü.számon lefolytatott nyomozást követően a Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség B.3213/2011/23-I.számon vádiratot nyújtott be a felperessel, mint vádlottal szemben a II.r. alpereshez.

A II.r. alperes a büntető eljárásban meghozott B.194/2013/18. sorszámú ítéletével megállapította a felperes bűnösségét és 5 év 8 hónap börtönbüntetésre, valamint 6 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a büntetés tartamába beszámította az őrizetben töltött időt. Kötelezte a felperest 1.425.915 forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú ítéletet a Győri Ítéltábla Bf.109/2013/22. számú ítéletével részben, a bűncselekmény minősítése vonatkozásában megváltoztatta, és a felperest 7 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Kúria a jogerős ítéletet Bfv.II.973/2015/15.számú végzésével hatályában fenntartotta.

A Kúria a felperes bűnügyi költség megfizetésére kötelezés iránt előterjesztett felülvizsgálati kérelmét érdemben nem vizsgálta, arra hivatkozva, hogy ebben a kérdésben a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. (Be.) 416.§ /4/ bekezdésének c/pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak, mert a törvénysértés különleges eljárás lefolytatásával orvosolható.

A felperes ezt követően a II.r. alpereshez kérelmet terjesztett elő a terhére megállapított bűnügyi költség megfizetésére kötelező rendelkezés Be.578.§. /1/ bekezdése szerinti különleges eljárásban történő felülvizsgálata iránt.

A II.r. alperes 2017.február 2-án arról tájékoztatta a felperest, hogy nem lát lehetőséget a felülvizsgálatra, mert a Győri Ítéltábla az alapeljárásban előterjesztett fellebbezés folytán a bűnügyi költséget is felülvizsgálta.

A felperes a keresetében annak a megállapítását kérte, hogy az I.r. alperes előtt folyamatban volt nyomozás, valamint a II.r. alperes előtt folyamatban volt büntetőeljárás során az iratok hiányos megküldése folytán sérült a védekezéshez és a tisztességes eljáráshoz való joga. Ezen felül kérte az alperesek egyetemleges kötelezését 1.425.915 forint kártérítés megfizetésére is.

Azt állította, hogy az alperesek nem biztosították számára a büntügyi iratok másolatát, és csak a büntetőeljárás alatt, 2017. február 8. és 28. között volt arra lehetősége, hogy az iratokat teljes körűen megismerhesse. Előadta, hogy a nyomozás befejezésekor tartott iratismertetés csak 15 percig tartott és ennyi idő alatt lehetetlen volt 250 oldalt elolvasni. Sérelmezte, hogy a vádirat megküldésekor a II.r. alperes a kérelmére nem küldte meg a teljes nyomozati anyagot, csak annak egy részét. Arra is hivatkozott, hogy a megküldött iratok listájában ugyan szerepel a genetikai szakvélemény, de ő azt csak 2017-ben ismerte meg. E mulasztással megítélése szerint az alperesek akadályozták a védekezésben és megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogát.

A kártérítés iránti igényével kapcsolatosan előadta, hogy a ráterhelt büntügyi költség egyes tételei feleslegesen és szükségtelenül merültek fel, az ezekkel összefüggésben keletkezett bizonyítékokat nem használták fel a büntetőeljárás során, és olyan bizonyíték is van, amely nem a bűnösségét támasztja alá, hanem azt cáfolja. Idézte a Be. 338.§./2/ bekezdését, amely szerint a vádlottat csak azzal a cselekménnyel, illetőleg a tényállással azzal a részével kapcsolatosan felmerült büntügyi költség viselésére lehet kötelezni, amelyre a bűnösségét, vagy a felelősségét megállapították, és nem lehet kötelezni annak a büntügyi költségnek a viselésére, amely nem az ő mulasztása folytán szükségtelenül merült fel.

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság 7.P.20.211/2017/23/I. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a II.r. alperesnek 15 napon belül 17.000,-Ft elsőfokú perköltséget. Megállapította, hogy 85.555,-Ft feljegyzett kereseti illetéket az állam visel, és hogy a pártfogó ügyvéd díját a felperes köteles viselni.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes tisztességes eljáráshoz és a védekezéshez fűződő joga nem sérült, mert a részére, illetőleg a jogi képviselője részére mind a nyomozati eljárásban, mind pedig a büntetőeljárás során rendelkezésre bocsátották azokat az iratokat, amelyek a védekezéshez szükségesek voltak. Kiemelte, hogy a nyomozati eljárásban a felperes, mint gyanúsított a kihallgatási jegyzőkönyvben, valamint a nyomozás befejezésekor, az iratok ismertetésekor tájékoztatást kapott arról, hogy az iratokról másolatokat kérhet. Utalt arra, hogy a felperes a nyomozati iratok ismertetése során a jegyzőkönyvben akként nyilatkozott, hogy az elé tárt iratokat megtekintette, áttanulmányozta és nem jelezte, hogy az időtartam az iratok áttanulmányozására nem volt elégséges és nem kért az iratokról másolatot sem. Azt is tényként rögzítette, hogy az ingyenesen kiadott iratmásolatok jegyzéke szerint a felperes, illetőleg a védője részére a II.r. alperes iratmásolatokat adott ki a nyomozati iratokból. Utalt arra, hogy a II.r. alperes több ízben jelezte a felperesnek, hogy a kért iratokat már korábban a rendelkezésére bocsátotta, és további iratmásolat kiadására csak illeték megfizetése mellett van lehetőség. Idézte a felperes 2013. július 2-án kelt, a II.r. alpereshez címzett beadványát, amelyben a felperes úgy nyilatkozott, hogy a teljes nyomozati dokumentációt kézhez vette, és azt részletesen áttanulmányozta. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta azt is, hogy a felperes kártérítésre csak akkor tarthatna igényt, ha ez a sérelem jogorvoslati eljárásban nem lett volna orvosolható. A felperes azonban a Be.70/B.§. /8/ bekezdése szerinti jogorvoslattal nem élt, illetőleg a nyomozás során az illetékes ügyészséghez sem terjesztett elő panaszt a nyomozati iratok megismerésének megtagadása miatt. Ebből következően, ha az

alapjogi sérelme fennállna is, a sérelem jogorvoslati eljárásban történő orvosolását elmulasztotta, ez pedig a kártérítési igényét megalapozatlanná teszi.

A bűnügyi költségen alapuló kárigénnyel kapcsolatban az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy annak felülvizsgálatára a polgári perben nincs lehetőség, mert ezen költségek felülvizsgálatára a Be. szerinti különleges eljárásban kerülhet sor. Rögzítette, hogy a felperes a pártfogó ügyvédje útján ilyen tartalmú kérelmet előterjesztett, azonban jogszabályi feltételek hiányában a különleges eljárás lefolytatására a II.r. alperes nem látott lehetőséget.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének történő helyt adást kérte.

Arra hivatkozott, hogy az alperesek megsértették a személyiségi jogait, amikor nem vették figyelembe az egyenlő bánásmód követelményét, a személyek hátrányos megkülönböztetésének a tilalmát, a jóhiszeműség és a tisztesség alapelveit.

Megismételte azon hivatkozását, hogy az alperesek gátolták a védekezésben akkor, amikor az iratok megismerését akadályozták. Nem vitatta, hogy tett az iratok teljes körű megismerésére vonatkozó nyilatkozatot, de állította, hogy ez azokra az iratokra vonatkozott, amelyeket lehetséges volt megismerni. Arra is kitért, hogy a büntetőügyben megtartott tárgyalás előtt 2 nappal ...ben értesült arról, hogy az iratok ott vannak, és hogy a terjedelmük kb. 1.000 oldal. Ekkor látta először a genetikai szakvéleményt is, amit hamis bizonyítéknak minősített, továbbá hamisnak tartotta a vádiratot és állítása szerint a feljelentés sem törvényes. Előadta, hogy ha a II.r. alperes az összes iratot időben megküldte volna, akkor a jogsértéseket már az alapeljárás elején jelezte volna, és a genetikai szakvélemény költsége nem merült volna fel, ugyanis bizonyítottan hamis bizonyítékra végeztek el a genetikai vizsgálatot. Ismételten előadta, hogy a bűnügyi költségek kivetésének módja rá nézve hátrányos és megkülönböztető volt, és hogy ezen sérelem orvosolására a felülvizsgálati és a különleges eljárásokban nem került sor.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla a fellebbezést a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 256/A. § /1/ bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást helytállóan állapította meg. Az elsőfokú bíróság tényállásból levont jogi következtetéseivel az ítélet tábla maradéktalanul egyetért.

A felperes a keresetében a tisztességes eljáráshoz és a védekezéshez való joga megsértésének a megállapítását kérte, továbbá a rá terhelt bűnügyi költség kapcsán érvényesített kárigényt.

A fellebbezésében további jogsértésekre hivatkozott, kérte annak a megállapítását is, hogy az alperesek megsértették az egyenlő bánásmód követelményét, a személyek hátrányos megkülönböztetésének a tilalmát és a jóhiszeműség alapelvét.

Az rPp. 247. § (1) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban a keresetet nem lehet megváltoztatni. Ezért az ítélet tábla az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott jogsértésekkel kapcsolatban nem folytathatott le eljárást, csak az elsőfokú eljárásban előadottak alapján vizsgálhatta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

A felperes a Be. egyes §-ait megjelölve, de tartalma szerint részben a személyiségi jogai

megsértésére, részben az államigazgatási és bírósági jogkörben okozott kártérítésre vonatkozó szabályokra hivatkozva kérte az alperesek jogsértésének megállapítását és a kára megtérítését.

Az ítéletábra rámutat arra, hogy a személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva alkalmatlan a más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, nem szolgálhat általános vagy különös jogorvoslati fórumként, a személyiségi jogi per bíróságának nincs jogszabályi lehetősége más eljárásra tartozó szakmai véleményezésre. Ezen felül az eljárási szabálysértésekre való hivatkozások a fél személyhez fűződő joga megsértésének a megállapítására csak akkor adhatnak alapot, ha az eljárási szabálysértést a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt követte el a bíróság.

A felperes azonban ilyen többlettényállási elemre nem is hivatkozott, ezért a személyiségi jogsértésre történő hivatkozása alaptalan.

Az alanyi jogok köre lényegesen szélesebb, mint a jogalanyokat megillető személyiségi jogok köre. Különösen a közigazgatási vagy a büntetőeljárásban részt vevő személyeket illethetnek meg olyan alanyi jogok, amelyek akár az Alaptörvényben is gyökerezhetnek, mégsem terjed ki rájuk a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 75-76. §-a, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) 2:42. §-a szerinti általános személyiségi jogi védelem. Az ilyen - jellemzően az eljárást lefolytató hatósággal, az állami közhatalmat gyakorló szervvel szemben fennálló - jogok védelmét más módon, törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával biztosítja az állam. Ilyen a terheltet a büntetőeljárásban megillető és a felperes által megsértettként állított védelemhez és tisztességes eljáráshoz való jog is. Az e jogok biztosítására vonatkozó kötelezettségét az állam a büntető igénye érvényesítése végett létrehozott intézményei útján különleges jogi rendben (büntetőeljárásban) valósítja meg és köteles megvalósítani. Az államnak ez a közjogi kötelezettsége és az azzal szemben az eljárás alá vont személyt megillető alanyi jog nem transzformálódik egyúttal polgári jogi védelemben részesített személyiségi joggá. A terheltet megillető védelem jogának a megsértése közjogi jogsértés. A közjogi jogsértésért fennálló felelősség polgári jogi vetületét az rPtk. 349. §-a szabályozza az államigazgatási jogkörében okozott kárért fennálló felelősséggént.

Az rPtk. 349. §-a szerinti felelősséget azonban csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

Az rPtk. 349. § (1) bekezdése szerinti rendelkezésből az is következik, hogy a jogorvoslat kimerítése olyan előfeltétel, amely a kártérítési igény érdemi elbírálásához nélkülözhetetlen. Ettől kizárólag akkor lehet eltekinteni, ha a károsult a hatóság hibája, mulasztása miatt nem vehette igénybe a jogorvoslati lehetőséget (BH 1999/451.).

A felperes a Be. 70/B.§ (8) bekezdésében biztosított jogorvoslati jogával nem élt, és a büntető ítélettel szembeni fellebbezésében sem hivatkozott az iratmásolatok kiadásával kapcsolatos eljárási jogszabálysértésre.

Ezért az rPtk. 349.§ (1) bekezdése alapján sem alapos a felperes keresete.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásából az iratmásolatok kiadásával kapcsolatos érdemi megállapításokat, mert a kereset elbírálásánál a fentiek szerint a büntetőeljárásban kiadott iratmásolatokkal kapcsolatos alperesi eljárás érdemi felülvizsgálatára nem kerülhetett sor.

A bűnügyi költséggel kapcsolatos kárigény vonatkozásában az ítélőtábla rámutat arra, hogy a felperes a büntető ügyben hozott jogerős ítélet megállapítását vitatva kérte a terhére megállapított bűnügyi költség megfizetésére kötelezni az alpereseket.

A kártérítési per azonban nem használható fel a jogellenesnek tartott ítélet elleni jogorvoslat céljára. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXVI. törvény (Bszi.) 6. §-a akként rendelkezik, hogy a bíróság határozata mindenkre kötelező. A törvény e rendelkezéséből következik, hogy a bíróságok és más hatóságok bármely későbbi döntésüknél a jogerős ítéletet kötelesek figyelembe venni. Mindazokban az esetekben tehát, amikor a fél bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti követelése alapjául egy jogerős ítélet rendelkezését jelöli meg, a kártérítési per bírósága a sérelmesnek tartott ítéletet nem bírálhatja felül, nem állapíthatja meg annak jogellenességét. Erre csak az adott eljárásra vonatkozó rendkívüli jogorvoslat eredményeként kerülhet sor. (BH 2009/9.)

Ezért a felperes bűnügyi költséggel kapcsolatos igénye is alaptalan.

Mindezek alapján az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § /2/ bekezdése alapján, az indokolás fenti kiegészítésével helybenhagyta.

A felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért pártfogó ügyvéd díját és a 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján a fellebbezési illetéket az állam viseli.

Győr, 2018. április 16.

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr. Molnár Andrea sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó